

Til Samnanger kommune
20/109/20/10577/43/RLØ
postmottak@samnanger.kommune.no

Høyringsvar på planprogram til kommunedelplan for akvakultur i sjø – Samanger, Plan-ID 4623202001.

Me vil med dette komme med våre høyringsinnspel til framlagt planprogram som er ute på førstegangshøyring. Samnanger har i dag areal for akvakultur både på land og sjø, men i dette planprogrammet er lokalitetar på land haldt utanfor. Slik me ser det vil dermed ein få eit framtidig skilje mellom eksisterande lokalitetar basert på plassering.

Rammene for utvikling av akvakultur er skildra i planprogrammet og vil vera førande for akvakultur fram til neste rullering. Det er fleire områder me ønsker å peike på, det eine er området som me ligg på i dag – Nygård. Det andre er eit innspel til nytt areal for akvakultur. I tillegg har me lagt inn kommentarar til planprogrammet generelt.

Me har nytta kystverket og Fiskeridirektoratet sitt kartverktøy. Referansar til AK områder er dermed gjort opp mot dette.

Innhald

Planprogram og høyring	1
Nygård – forslag om justering	3
Nytt AK område – Forslag.	8
A03	9
A04	9

Planprogram og høyring

Kravet om planprogram gjeld for kommuneplanens arealdel etter § 11-5 og regionale planar etter plan- og bygningsloven § 8-1, kommunedelplanar etter § 11-1, og områdereguleringar etter § 12-2 når planane set fast rammer for tiltak etter vedlegg I og II. Dette er en utviding i forhold til plan- og bygningsloven av 1985, der kravet til planprogram for oversiktsplanar berre gjaldt for planar med retningslinjer eller rammer for utbygging. Samnanger kommune peikar på at akvakulturnæringa treng ein god plan som skal balansere bruk og vern og legge føringar for matproduksjon i sjø sett i samanheng med klima, miljø og FN sine berekraftsmål. Dette passer godt med Tombre si satsing på økologisk laks og tilpassingar for delar av FN sine berekraftsmål. Me meiner at det er viktig at næringa gjer ei slik tilpassing på ein berekraftig måte, gjennom å ta omsyn til både miljø, samfunn og økonomi. I kva grad FN sine klima mål er tufta i plan- og bygningslova er derimot noko uklart for oss i Tombre.

Miljødirektoratet gjev i dag rammene for korleis ein kan drifta akvakultur lokalitetar ut frå ei vurdering av lokalitetens¹ og fjordsystemets² si bereevne. MOM-B og C vurderingar er blant desse verktøya som ein no forsøker å koordinera gjennom endringar i regelverket³. At krava til drift av akvakulturanlegg er på veg til å bli samla i ei forskrift, kan gjera kravstillinga meir oversiktleg for akvakulturnæringa. Endringane som er foreslått inneberer at Fiskeridirektoratet og fylkesmannen, og i noko grad også Mattilsynet, vil følge opp tilsyn med og fatte vedtak etter fleire av de sameparagrafane. Dette stiller høye krav til samordning. Direktoratet skal arbeide vidare med forbedring av rutinar for samordning av tilsynet.

Vidare inneber forslaget at plikten til å følge revidert standard NS 9410:2016 (Miljøovervaking av botn påverknad frå marine akvakulturanlegg) forskriftsfestast. Forskrifta vil klargjera korleis ansvaret for oppfølging av miljøovervakinga er delt mellom Fiskeridirektoratet og fylkesmannen.

Ingen av desse forslaga legg føringar for kva type utstyr ein skal nytta, men sett grenser for kva påverknad miljøet handterer. Me meiner at dette prinsippet er viktig å ta med seg inn i arbeidet. Samnanger kommune gjer og at ein ikkje legg føringar for kva utstyr som skal nyttast i planperioden, i alle fall ikkje for heile området. Etter vårt syn er truleg ikkje det optimale utstyret laga endå.

Miljøkrav i vassforskrifta har fram til nyleg ikkje vore nytta i noko særleg grad for akvakultur. Miljødirektoratet har gjennom si høyring implementert vassforskrifta i akvakulturregelverket og me vil i framtida forholde oss til korleis ein skal nytte dette regelverket inn i oppdrett. Blant anna har ein tatt med krav til hydrografimålingar under drift. Vår haldning er at miljøkrav bør setjast av miljømynde og ikkje i areal knytt i ein plan, Dette sidan nasjonale krav kan endrast raskare enn ein lokal plan vil rullerast.

Dette året har flåten som ligg på lokalitet Nygård vore til Bergen for utviding, utbetring, maling og tilpassing for landstraum. Samtidig arbeidast det med å få lagt ned både straum og fiberkabel til Nygård slik at ein tidleg neste år kan elektrifisera flåten. Dette er eit av tiltaka me som selskap gjer for å bidra til ei berekraftig næring. I tillegg til at omlegging til straum gjer at ein får lågare støy frå generator, reduserer det og eksos, CO₂ og NO_x utslipp.

Utføring av arbeidet med både flåte og straum gjev ei auka sysselsettinga i region. Ei undersøking utført av Menon, Nofima og Norce 2019 syner at Vestland har nest mest sysselsette i direkte sjømatrelatert verksemd, kun slått av Møre. Heile 15 000 personar er sysselsett i næringa fordelt på 8000 sysselsett i fiskeri, oppdrett, fiskeindustri og spesialiserte leverandørar. I tillegg kjem 7000 indirekte sysselsette som følge av vare- og tenestekjøp frå andre næringar. Direkte og indirekte verdiskaping frå sjømatnæringa i Vestland var i 2019 på heile 20,9 milliardar kroner. Denne aktiviteten understøttar skattebetalingar som gjev 5,3 milliardar kroner i skatt. For Samnanger kom det i 2020 i tillegg 1.77 millionar frå Havbruksfondet, som kommunen kunne nytta der behovet er størst.

Avstand mellom anlegg med same type arter er regulert av mattilsynets regelverk. Dette omhandlar avstandskrav mellom ulike lokalitetar, grunna i risikoen for sjukdomssmitte. Mattilsynet avgjer kva minsteavstandar som skal gjelde for det enkelte anlegg etter forskrift

¹ <https://www.barentswatch.no/havbruk/miljoovervakning>

² <https://www.vann-nett.no/portal/#/waterbody/0260050801-C>

³ <https://www.miljodirektoratet.no/hoeringer/2020/september-2020/revidering-av-forurensningsregelverket-for-akvakultur-i-sjo/>

17. juni 2008 nr. 823 om etablering og utviding av akvakulturanlegg, dyrebutikker m.m. (etableringsforskrifta) § 7. Minste avstand for ulike verksamheiter og omkringliggende miljø på hhv. 5 km, 2,5 km og 1,5 km. For matfiskanlegg i sjø er det i hovudsak det enkelte anleggets størrelse, tettleik av anlegg i nærområdet og om anlegget er tilknytt en definert struktur- og driftsmodell, som bestemmer kva avstandskrav som skal gjelde. Det smittehygieniske arealbeslaget (som allereie etablerte oppdrettsanlegg står for) medfører ikkje at desse områda er stengt for anna bruk. Områda kan brukas til både ferdsel, fiske, turisme og fritidsbruk. Det er altså oppdrettsnæringa sjølv som avgrensast av det smittehygieniske arealbeslaget⁴.

Arter som ikkje har overførbare patogen kan tenkast plassert nærmare kvarandre, for eksempel tareproduksjon. Derimot er saliniteten inne i fjorden relativt låg sett i forhold til meir kystnære strok, og vil derfor redusere kva andre typar akvakultur som er realistiske å starta opp med. Dersom ein i planfasen har konkrete søkjarar som ønsker å starte opp med andre arter, ser me at det kan være relevant å differensiere på art.

I kapittel 4, sentrale tydingar, foreslår me at ein går inn i standardar eller forskrifter og referer til definisjonar nytta der. Standardar⁵ er og eit nyttig verktøy for å nå FN's berekraftsmål. NS9415⁶ skildrar blant anna tekniske installasjonar. Slik me ser det er blant anna definisjon av merd ukorrekt, den består i dag av flytekrage og not. Fortøyingssamme er ikkje ein del av merda, denne nyttast som regel for plast ringar og dannar ei ramme som merda ligg inne i, sjå vår skisse om mogleg framtidig anlegg på Nygård.

Nygård – forslag om justering

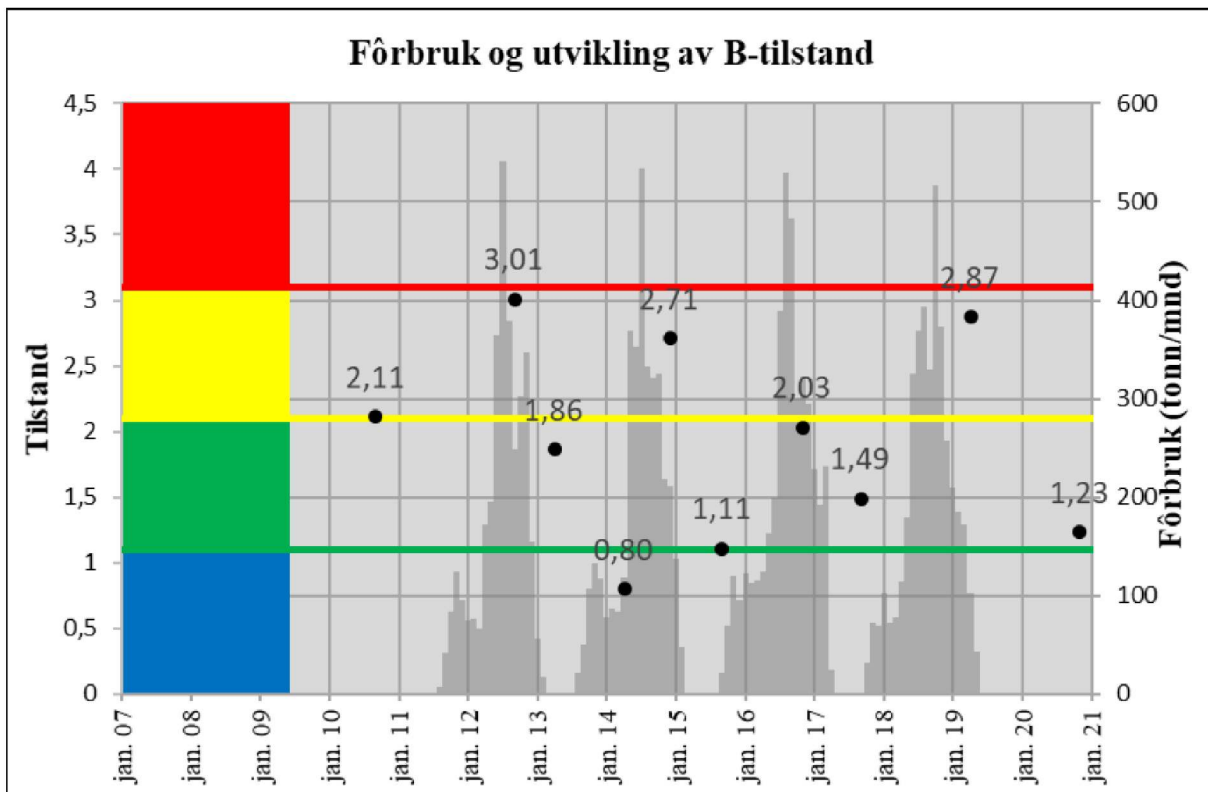
Tombre Fiskeanlegg AS har saman med Quatro Laks ein lokalitet på Nygård. Denne lokaliteten har vore drifta sidan 1990- talet og har lokalitetsnummer 13020. Denne lokaliteten vart klarert i 2002 og har ein kapasitet på 2340 tonn. Me nyttar i dag eit stålanlegg med 6 bur som ligg eit stykke frå- og parallelt med land. Stålanlegget er i god stand og ein ynskjer å bruka dette fullt ut, men me ser at dei fleste andre bytter ut slike anlegg med plastringar. Det er derfor naturleg at man ved utfasing av anlegget i framtida erstattar dette med plastringar.

Denne hausten vil det bli satt ut laks for økologisk produksjon. Økologisk laks krev betre plass, og me kjem difor til å ha mindre fisk på anlegget no enn tidlegare. Reduksjon i tal fisk vil dermed og redusere mengda fôr på Nygård. Akvakulturnæringa er underlagt fleire regelverk som nyttar risikovurdering som styringsverktøy. Figuren nedanfor viser mellom anna regularitet i perioden, at anlegget er ute av drift annakvar år, korleis fôringsbehovet er etter kvart som fisken vekst frå utsett til slakt og eit plott av miljøundersøking under anlegget. Målingar utført 4.11.20 av Rådgivande Biologar viser at Samnangerfjorden har god restitusjonsevne i forhold til produksjonskapasitet på lokalitet. Lokalitetar ligg brakk mellom kvart utsett for å bryte smitte og påverknad. Anlegget på Nygård har denne gongen vore tomt 1.5 år, frå mai 19 fram til november 20.

⁴ <https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/68848/JUR5030-kandidat538.pdf?sequence=1&isAllowed=y> side 14

⁵ <https://www.standard.no/baerekraft>

⁶ <https://standard.no/nyheter/nyhetsarkiv/fiskeri-akvakultur-og-mat/2020-nyheter/-standarden-ns-9415-for-flytende-akvakulturanlegg-pa-horing/>

Figur 1 Dei grå søylene viser mengde fôr som er nytta i ulike år per måned på Nygård. Svarte punkt viser ei samla vurdering av tilstanden ut frå botndyr, sediment og botnprøvar på eit gitt tidspunkt. Målingar tatt når produksjonen er på topp viser at det er påverking undervegs som seinare restituerer seg før neste utsett. Talet 1.23 viser status før oppstart den 4.11 i 2020.

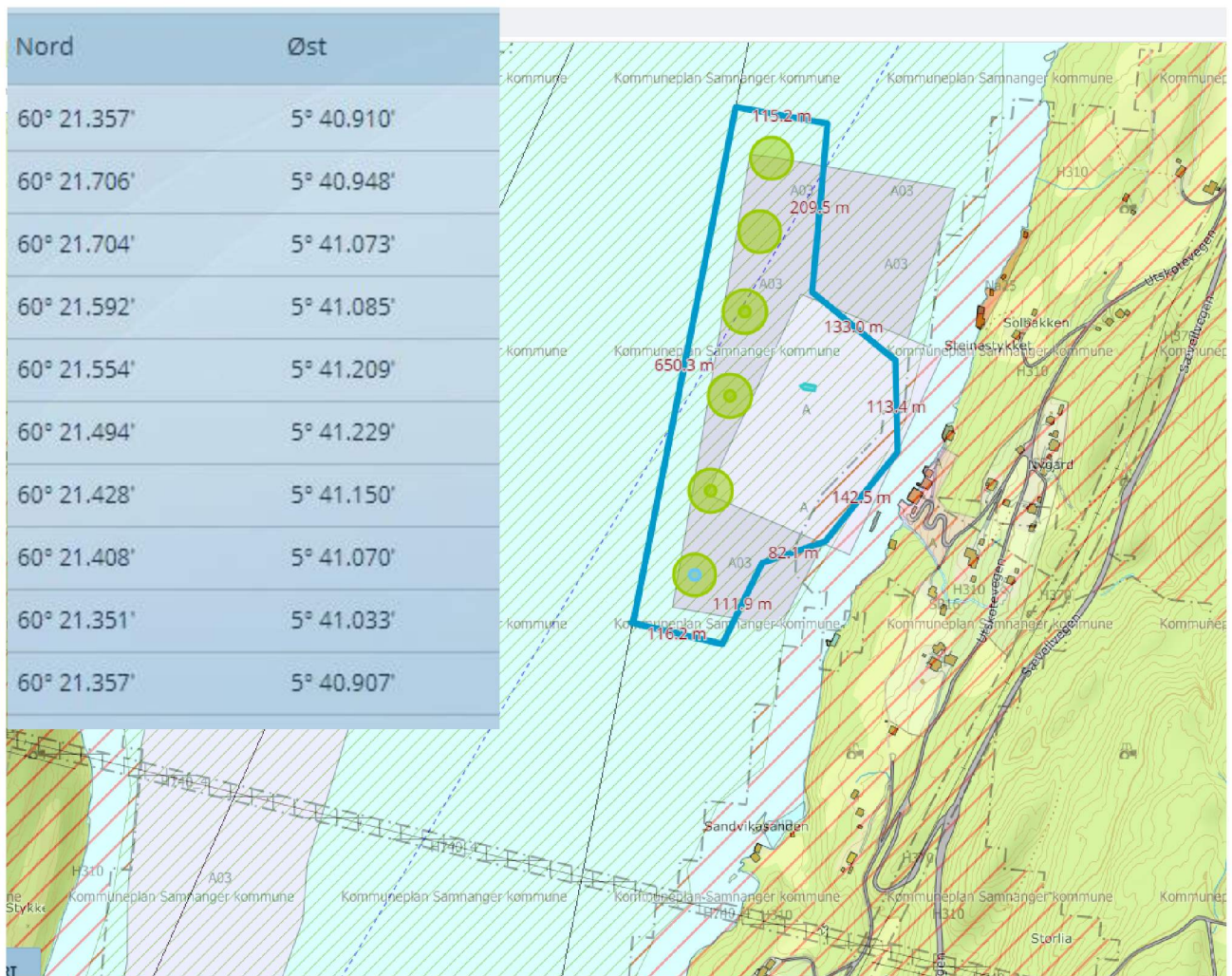
Flåten på lokalitet kan flyttast til et annet sted på AK området i framtida. Me ser for oss at denne kan flyttast meir midt på anlegget, men me er avhengig av at større fartøy kan komme og legge til – også nattetid og med litt ruskete vær. Arealet mot land ønskes derfor å være av litt større karakter.

Vårt framtidig forslag dekker også anlegget slik det ligger i dag. Forslaget er lagt langs kvit sektor da me ser det som lav risiko ut frå båtrafikken i fjorden i dag. Strømmen i fjorden er sterkast innover ved 5 meters djup og har ein slik retning at den kjem 30 grader inn i anlegget frå sidan. Dermed får kvar merd friskt vatten.

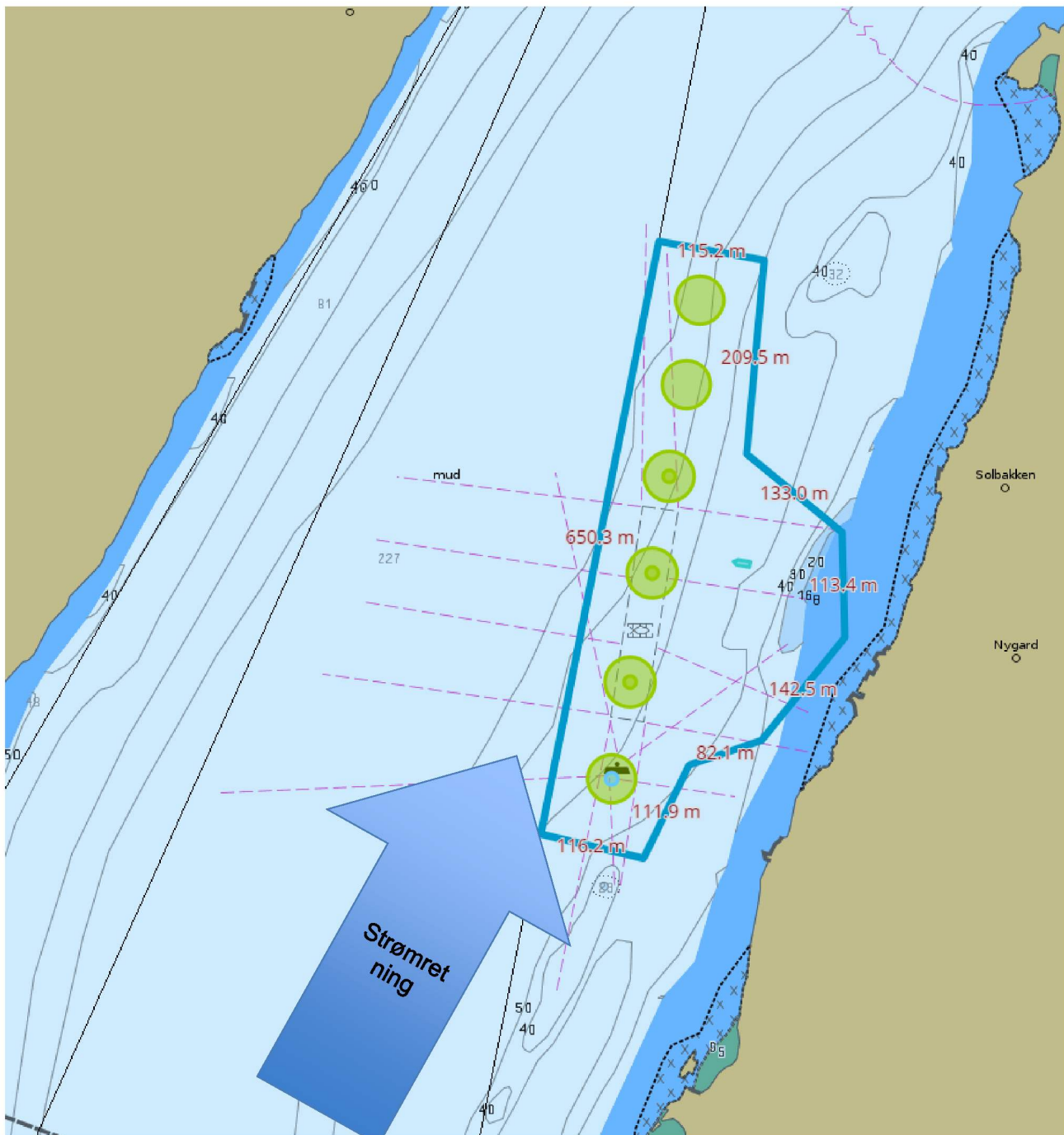
Større avstand mellom merdar vil gje mindre fisk per areal og såleis vil dette være positivt for miljøet under merdane. Arealet til akvakultur blir totalt sett mindre med nytt forslag.

MOM – B undersøking: <https://api.fiskeridir.no/env-reports/AR326144048/44709>

Sjå kartsnitt nedanfor:

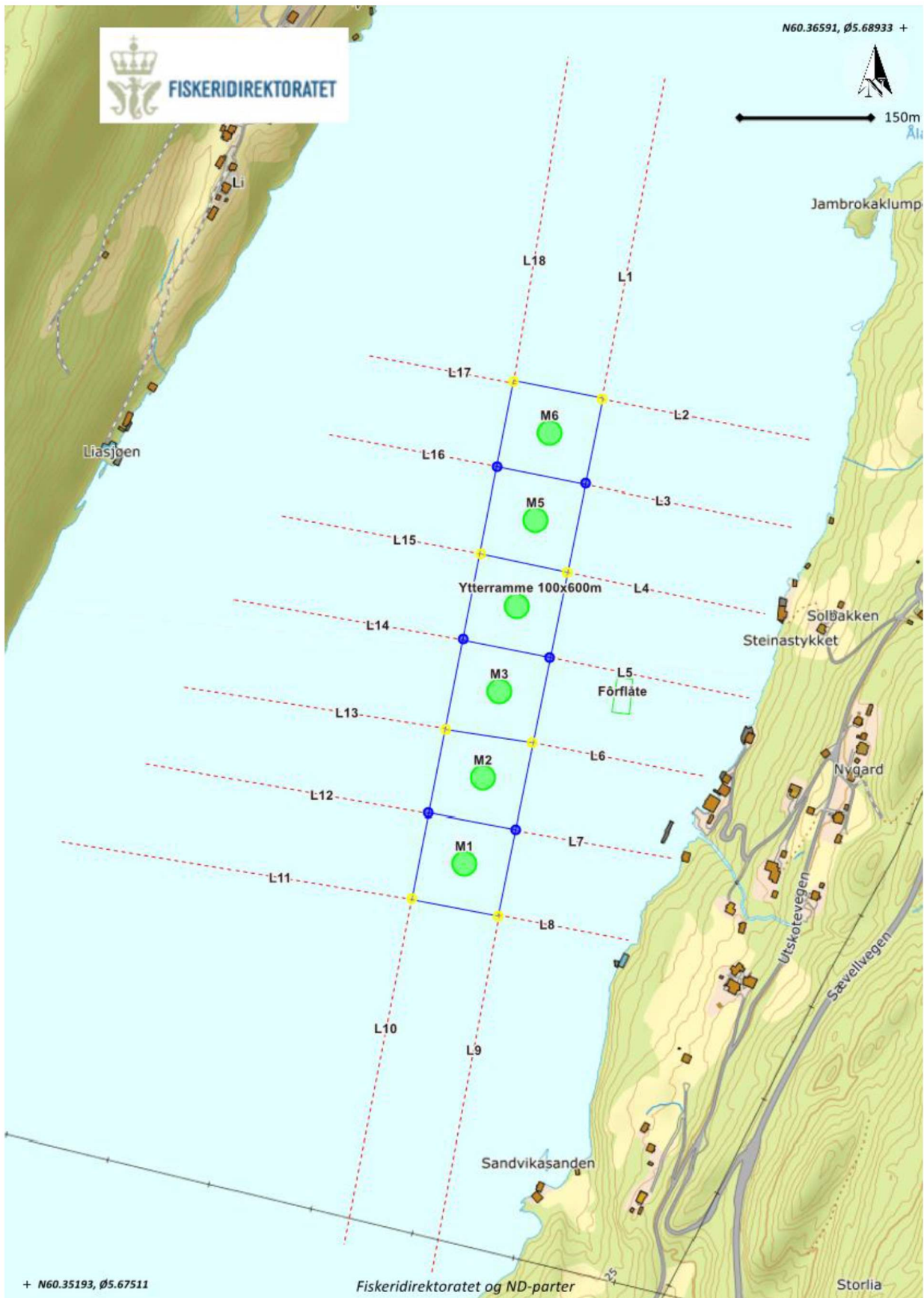

Figur 2 forslag til areal med koordinatar

Figur 3 Forslag til nytt areal. Dagens flåte og anlegg skissert opp under.

Det er viktig for oss at arealet også omfatter fortøyinger. Fortøyinger held anlegget på plass og går ut fra anleggets sider. Normalt går disse bratt ned og er ikkje i vegen for båttrafikk. Karta som er tatt med ovanfor viser nokre liner som er nytta for å halda dagens anlegga på plass. Dersom linene blir for bratt må ein kompensera med svært store blåser ved anlegget for å hindra at flytekragane blir trekt ned i under sterk straum eller ved storm. Ein tommelfingerregel er at fortøyingane ikkje er brattare enn 1 på 3, dvs. ved hundre meters djup blir lina ca. 300 meter. Dersom ein set for små grenser for tillat areal vil risiko for rømming og havari auka. Nedanfor legg me ved ei skisse av kva som er nødvendig av fortøyingar for eit framtidig ringanlegg på Nygård.

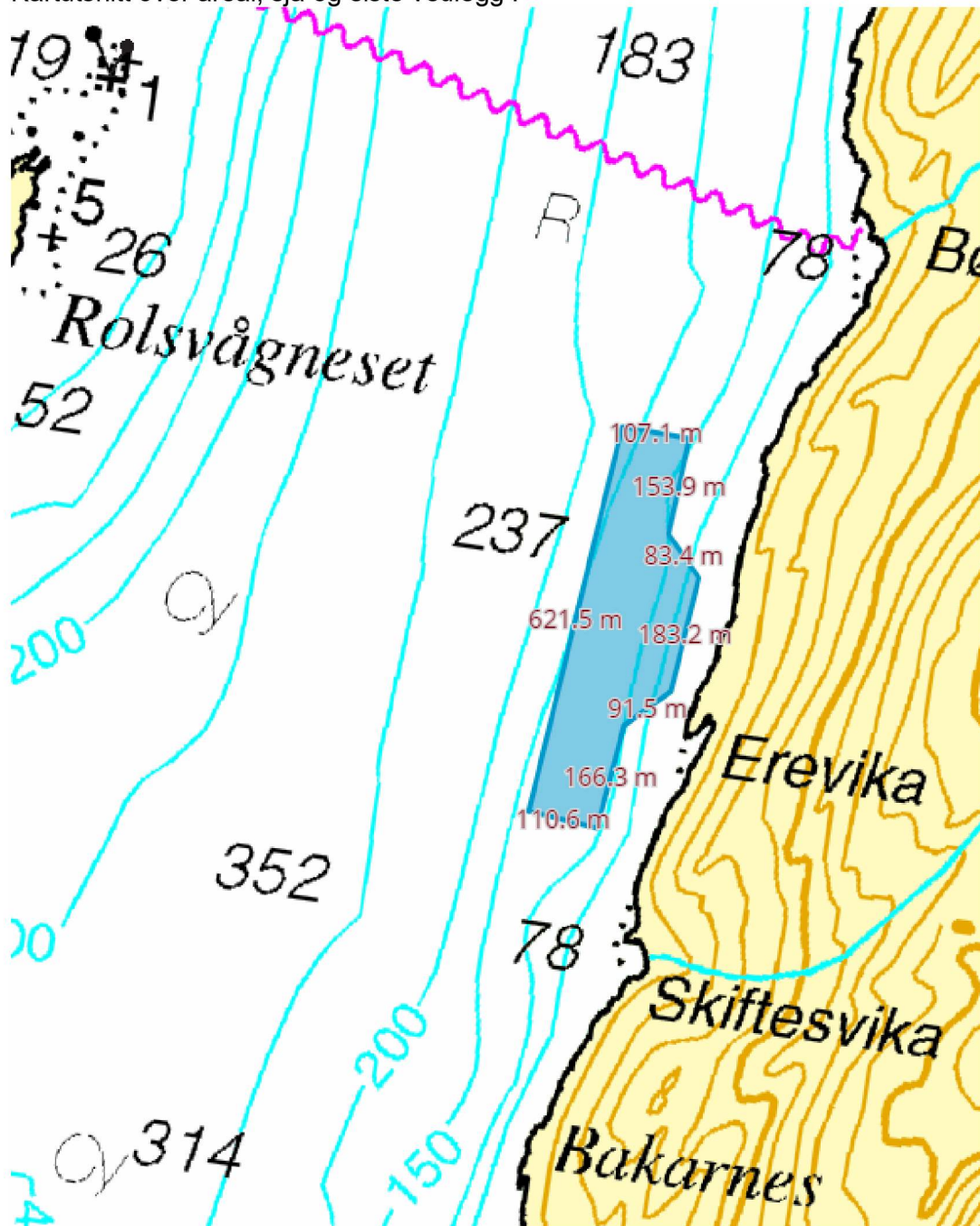

Nytt AK område – Forslag.

Tombre har gått gjennom muligheter for nytt areal til akvakultur i Samnanger for produksjon av anadrom fisk. Her har me lagt opp til ei rekke av plastringar og areal for flåte mot land. Etter dagens regelverk bør avstanden mellom anlegga være minst større enn 3 km. Slik me ser det kan eit område ute ved Ervika være aktuelt å setje av til akvakultur for laks.

Kartutsnitt over areal, sjå og siste vedlegg :

A03

Vår erfaring er at denne lokaliteten kan være utsatt for dravis med visse intervall (kvart tiande år?). Dette oppstår når isen innerst i Samnanger bryt opp og går ut fjorden. Opprinneleg har me tenkt at denne lokaliteten er lite aktuell å etablera seg på. Me ser likevel at dette kan være ein lokalitet som kan brukast som avlastingslokalitet eller reservelokalitet dersom det er behov, men då med særlige kapasitetar tilgjengeleg for tiltak mot is.

A04

Området ligg relativt langt inne i fjordsystemet. Avstand til nærmaste lokalitet er relativt liten. Me tenker at det er lite aktuelt for laks og aure i tradisjonell produksjon. Området er likevel egna for andre eller nye driftsformer. Me foreslår at området blir halde av til for eksempel lukka merdar, blåskjell, eller nye artar.

Legg ved kart fra kystverket, hentet på link : <https://kystinfo.no/kystinfo>. Sjå vekk frå kryss i kartet.

Adresse: Leiro 33, 5640 Eikelandssøsen | T: 56 58 52 17 | tombre@tombre.no | Org.nr. 941541240